

VOKIETIJOS LB VALDYBOS INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V.

5/6
Nr. 4/5 (448/449)

1987 lapkričio 23

RUGPJŪČIO 23 - ioji

yra įėjusi į Pabaltijo kraštų istoriją. Ji vadinama dar JUODOJO KASPINO DIENA. 1939 rugpjūčio 23 buvo pasirašytas vad. Molotovo-Ribbentropo paktas, sudaręs sąlygas Hitleriui pradėti II pas.karą, o Stalinui - okupuoti Pabaltijo kraštus.

Pabaltiečių laisvės troškimas niekad nebuvo užgesęs ir neužges. Jo lietuviuose neįstengė užgesinti nei per 120 metų trukusį carinės Rusijos okupacija, nei keletą dešimtmečių vykdytas Stalino, Brežnevo ir kitų sovietinių tironų valdymas, pareikalavęs milžiniškų aukų. Žmonių širdyse rusenanti laisvės ugnis gali būti tik laikinai prislopinta žiauraus teroro. Ji laikas nuo laiko prasiverždavo mažomis liepsnelėmis. Gorbačiovui kiek atleidus režimo varžtus, š.m. rugpjūčio 23 Lietuvos, Latvijos ir Estijos sostinėse ji užsiplieskė tokia šviesa, kurią pastebėjo visas pasaulis. Maskva tuoj griebėsi ją gesinti senomis priemonėmis - milicijos teroru.

Vilniuje demonstracijos įvyko rugpjūčio 23 prie Adomo Mickevičiaus paminklo šalia Šv. Onos bažnyčios. Kai sovietiniai šaltiniai teigia, kad dalyvavo tik keli šimtai smalsuolių, demonstracijų stebėtojai kalba apie keletą tūkstančių. Daugelis tik iš tolo stebėjo arba ir iš viso neatėjo, bijodami nukentėti. Ir ne be pagrindo. Nors demonstracijos milicijos nebuvo trukdomos, bet jų dalyviai buvo fotografuojami ir registruojami. Vėliau daugelis jų buvo darbovietėse svarstomi ir kaltinami. Įdomu, jog visur atsirado bendradarbių, išdrįsusių kaltinamuosius užstoti.

Su demonstracijų rengėjais saugumiečiai vėliau susidorojo sena tvarka. Nijolė Sadūnaitė, Robertas Grigas ir kun. Rokas Puzonas buvo rugpjūčio 28 įvairiu laiku saugumiečių pagrobti, automobiliais vežiojami po Lietuvą ir Gudijos miškus, kur buvo plūstami bei grasinami, o R. Grigas dar ir smarkiai sumuštas - išmušti keli dantys, sukulti akiniai. Po daugiau kaip paros kankinimo paleisti Gudijos pasieny. Spalio mėn. prokuratūra pareikalavo, kad jie sustabdytų savo veiklą, grasindama administraciniu bei teisiniu susidorojimu.

Jei Vakarų valdžios ir informacijos priemonės į pabaltiečių išseivių kalbas nekreipė didelio dėmesio, tai rugpjūčio 23 demonstracijos susilaukė nepaprasto atgarsio, sukeldamos visą grandinę reakcijų, ypač JAV-bių parlamentaruose. Patyrę apie demonstracijų ruošimą, rugpjūčio 18-tą 20 JAV-bių senatorių paprašė Gorbačiovą jų netrukdyti. Rugpjūčio 24-tą 108 kongresmanai paprašė Sovietų Sąjungos rašytojų tarybos I sekretorių Vladimira Karpovą panaudoti savo įtaką, kad būtų paleistas Viktoras Petkus. Rugsėjo 14-tą 20 JAV-bių senatorių prašė savo valstybės sekretorių G. Šulcą, vykstantį į Maskvą, užprotestuoti prieš pabaltiečių persekiojimą dėl jų dalyvavimo rugpjūčio 23 demonstracijoje. Rugsėjo 17 JAV-bių atstovų rūmai vienbalsiai priėmė rezoliuciją, raginančią Sovietų Sąjungą gerbti Lietuvos tikinčiųjų teises. 64 kongresmanai spalio 1 laišku Religinių reikalų tarybos įgaliotiniui Petru Anilioniui pareikalavo paleisti kalinamą kun. Joną Kastytį Matulionį.

Tokio didelio JAV-bių parlamentarų dėmesio Lietuvos problemoms nebuvo. Spalio 15 Europos parlamentas Štrasburge priėmė rezoliuciją-kreipimąsi į Sovietų Sąjungą, kad ji labiau gerbtų laisvo apsisprendimo ir žmogaus teises Pabaltijo kraštuose. Šia rezoliucija Europos parlamentas ragina Europos Bendruomenės užsienio reikalų ministerius dėti pastangas kelti Pabaltijo tautų klausimą Helsinkio susitarimų peržiūros konferencijoje Vienoje ir pasitarimuose su sovietais. Be to, rezoliucija prašo Europos Bendruomenės kraštų informacijos tarnybas teikti žinias ne tik apie spaudą Pabaltijo valstybėse, bet ir apie priešpaudos istoriją. Rezoliucija priimta 151 balsu, 15 susilaikius ir 12 balsuojant prieš.

Apie rugpjūčio 23 demonstracijas Pabaltijo sostinėse rašė Europos ir JAV-bių spauda bei daug Trečiojo pasaulio dienraščių. Daugelis laikraščių išsispausdino komentarus, pažymėdami, kad tai buvo pats didžiausias protestas prieš sovietinę valdžią.

Dėl demonstracijų ir Molotovo-Ribbentropo pakto pasisakė ir sovietų spauda. Rugsėjo 1 PRAVDA neigia, jog Maskva jėga užėmė Pabaltijo kraštus, bet rašo apie tautos istorijos "painius ir tragiškus skirsnius". Taip pat pripažįsta, kad problemos, apie kurias kalbėjo žmogaus teisių grupių ir kitų nacionalistiškai nusiteikusių grupuočių nariai "pamus egzistuoja". Dėl antirusiškų nuotaikų buvimo PRAVDA kaltina ir savo tautiečius, juos klausdama: "Ar ne gėda daug metų gyventi respublikoje ir nepažinti lietuvių tautos istorijos bei kultūros ir nemokėti jos kalbos? Negerbimas tavęs supančio pasaulio natūraliai iššaukia prasiveržimus". Nurodo, kad persitvarkymo programa krašte kreipiama "į praeities kančių gydymą".

R o m u v a

Pasaulio LB valdyba patyrusi, kad Vilniuje rugpjūčio 23 bus viešai minimos stalinizmo aukos ir 48-sios Molotovo-Ribbentropo pakto metinės, paragino laisvojo pasaulio lietuvius solidarizuotis su okupuotos Lietuvos tautiečiais. Į raginimą atsiliepė ir Vokietijos lietuviai.

Į pamaldas rugpjūčio 23 sekmadienį Hüttenfelde susirinko daugiau žmonių, negu eiliniiais šventadieniais. Į jas atvyko ne tik hüttenfeldiškiei - Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas ir LB Romuvos apylinkės pirmininkas Antanas Šiugždinis su šeimomis bei kiti vietos lietuviai, bet ir toliau gyvenantieji: Vokietijos LB tarybos prezidiumo pirmininkas tėv. Alfonsas Bernatonis ir valdybos pirmininkas dipl. inž. Juozas Sabas su žmona, ilgametis Vorkutos kalinys mokyt. Vytautas Svilas ir kt.

Šv. mišias aukojo ir pamokslą pasakė Vasario 16 gimnazijos kapelionas kun. Jonas Dėdinas. Gražiai skambėjo visų giedamos Dievo ir tėvynės meile persunktos giesmės, vargonais palydimos mokyt. Bronės Lipšienės. Sukalbėta malda už tėvynę.

Po pamaldų teisin. J. Lukošius kalbėjo apie aukas religine ir tautine prasme. Lietuviams aukų kelią išgrindė 1940 birželio 15 sovietų įvykdyta mūsų krašto okupacija, kuriai dirvą paruošė lygiai prieš 48 metus Maskvoje pasirašyta vadin. Trečiojo Reicho ir Sovietų Sąjungos nepuolimo sutartis, priimta vadinti Molotovo-Ribbentropo paktu. Prie jos prijungtu slaptu protokolu du tautų plėšikai - Stalinas ir Hitleris - pasidalijo Pabaltijo valstybes. Iš pradžių Estija, Latvija ir Suomija buvo atiduotos Sovietų Sąjungai, o Lietuva priskirta Vokietijai, bet po mėnesio Stalinas ir ją išsiderėjo sau.

Joks kitas pasaulio kraštas per praėjusį karą neturėjo tiek daug aukų, kiek Lietuva. Senovės stambeldžiai gera valia nešė aukas stabams. Komunistinis stabas Stalinas iš mūsų aukas pats pasiėmė, išsirinkdamas geriausius patriotus. Kalbėtojas suminėjo nužudytus arba kalėjimuose nukankintus vyskupus Borisevičių ir Reinį, buvusius ministerius pirmininkus Voldemarą, kun. Mironą ir K. Bizauską, Seimo pirmininką inž. Šakenį, ilgai Sibire kankintą buv. prezidentą Stulginskį ir kt. Komunistų nužudytų ir nukankintų Lietuvos patriotų sąrašas labai ilgas ir dar nėra baigtas. Jis tęsiamas. Atrodo, kad lietuvių aukų saikas jau su kaupu. Pasaulio valdovai į mūsų prašymus mažai tekreipia dėmesio. Šiandien susirinkome malda kreiptis į aukščiausią tautų Valdovą ir prašyti uždaryti mūsų tautos aukų sąrašą ir priartinti Lietuvai laisvę. Sugiedotas tautos himnas.

H a m b u r g

Solidarizuojantis su taikinga demonstracija Vilniuje, VLB Hamburgo apylinkės valdybos pakviesti, šio uostamiečio lietuviai susirinko į savo patalpas Holzdam 22 rugpjūčio 23. M.Lipšys ir R.Baliulis iškėlė per langą trispalvę. LB apylinkės pirmininkė Teresė Lipšienė, pasveikinusi susirinkusius, paskaitė du straipsnius iš EUROPOS LIETUVIO apie Hitlerio-Stalino pakta ir 48-ąsias jo metines. Pranešusi apie šiandien vykstančias taikingas demonstracijas Vilniuje, kvietė prisiminti visus, kurie per praėjusį karą paaukojo savo gyvybes. Visi sukalbėjo Tėve mūsų ir Amžiną atilsį. R.Baliulis sukalbėjo malda už tėvynę.

K.Nejienė padeklamavo eilėraštį Kas ten toli taip juodoja. Visi sugiedojo O Dieve šventas ir teisingas bei tautos himną.

Vėliau kalbėtasi apie lietuvių svetur ir jų išlaikymą.

----- xXx -----

T A U T O S Š V E N T Ė

H a n n o v e r

Žem.Saksonijos lietuviai Tautos šventę atšventė rugsėjo 5. Šv.mišias Šv.Kristoforo bažnyčioje Stöckene-H.aukojo tėv.dr. Konstantinas Gulbinas. Pamoksle jis kalbėjo apie Jogailos ir Vytauto apsisprendimą priimti lotynišką krikštą ir jo reikšmę Lietuvos istorijos eigai. Visi meldėsi už Lietuvą ir ten esančius gyvus ir mirusius saviškius.

Po pamaldų įvyko visuotinis VLB Hannoverio apylinkės narių su Lebenstedto lietuviais susirinkimas. Kalbas pasakė naujasis Vokietijos LB valdybos įgaliotinis Žem.Saksonijos lietuviams Valius Merkevičius ir tėv.dr.Konst.Gulbinas. Perrinkta LB apylinkės valdyba. Dabar ją sudaro: pirmininkė Janina Wachau, vicepirmininkas Vytautas Ramanauskas ir sekretorius Algirdas Pralis. Sugiedotas Lietuvos himnas. Vyko vaišės.

Dainavo solistė Marika Niemitz. Grojo R.Gasiūno vadovaujamas orkestras iš Lebenstedto.

M ū n c h e n

Tautos šventė čia paminėta rugsėjo 12 užsieniečių Susitikimo namuose. Pamaldos šventės proga įvyko rugsėjo 6, po kurių buvo rodomas vienos valandos filmas apie Lietuvos krikšto jubiliejaus minėjimą Romoje.

VLB Mūncheno apylinkės pirmininkas inž.R.Hermanas atidaryme prisiminė ne tik Tautos šventę, bet ir rugsėjį - Lietuvių Bendruomenės mėnesį.

Prieš keturis mėnesius Vakaruose atsiradęs inž.Jonas S i m o k a i t i s įdomiai papasakojo apie Gulagą, kur jis, už mėginimą nukreipti sovietų lėktuvą į Švediją, iškalėjo 15 metų. Iš pradžių buvo nuteistas miriop ir tik po pusmečio mirties nuosprendis buvo pakeistas kalėjimu. Jis labai dėkojo Vokietijos lietuviams, kurie daug prisidėjo prie bausmės pakeitimo.

Pasakodamas apie šiandieninę Lietuvą ir išeivių santykius su ja, ragino drąsiau jautis nuvykus tėvynėn, nes okupantas nieko mums negali padaryti. Bendravimas su kraštu abipusiai reikalingas ir naudingas. Po pranešimo dalyviai daug klausinėjo ir gavo tikslus atsakymus.

Meninėje dalyje solistė Violeta H e r m a n a i t ė - S a r r a c h , palydima Joanos M.Farcas, sodriu mezzosopranu padainavo Vytauto Laurušo dainų ciklą.

Geras buvo minėjimas - girdėjosi pastabos iš visų kampų.

Paminėtini VLB Mūncheno apylinkės valdybos leidžiami turiningi biuletiniai, pavadinti bendralaiškiais. Š.m. liepos mėn. b e n d r a l a i š k i s Nr.3 skirtas Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejui paminėti ir mūncheniškių kelionei į tą minėjimą Romoje aprašyti bei nuotraukomis pavaizduoti. Prisiminti ir pasveikinti garbingi jubiliečiai - dr.K.J.Čeginskas 60 metų, A.Brakauskas ir P.Česūnas 80 metų, o dipl.teisin.J.Kairys 85 metų amžiaus sukakčių progomis.

Dr. Kajetonas Julius Č E G I N S K A S - vienas spalvingiausių ir kūrybingiausių išeivijos lietuvių kultūrininkų bei visuomenininkų - yra gimęs 1927 liepos 1 Alytuje. 1939-44 mokėsi vietos gimnazijoje ir mokytojų seminarijoje. 1946-56 studijavo Hamberge, Eichstättė, Romoje, Strasburge, Uppsaloje filosofiją, teologiją ir sociologiją, įsigydamas

sociologijos daktaro laipsnį. 1957-58 dirbo JAV-bių informacijos tarnyboje USIA Vokietijoje, 1960-75 - Uppsalos universiteto bibliotekoje. Nuo 1975 dirba Laisvos Europos radijuje Mūnchene. 1964-65 buvo VLIKo valdyboje ir Lietuvos laisvės komitete. Nuo 1943 dalyvauja Lietuvių fronto rezistencijos veikloje, Europos lietuvių studijų savaitėse, yra Lietuvių kultūros instituto valdybos narys, daug rašo lietuvių spaudoje ir skaito paskaitas.

Antanas B r a k a u s k a s yra gimęs 1907 rugpjūčio 16 Kapacinos vienkiemy, Obelių valsč., Rokiškio apskr. 1927 baigė Rokiškio gimnaziją ir Kaune pradėjo teisės-ekonomijos studijas. Nuo 1929 tarnavo Finansų ministerijos statistikos valdyboje. 1944 su šeima pasitraukė į Vokietiją. Gyveno Hanau, Bambergo, Garmisch Partenkircheno, o nuo 1949 - Warner kareivinėse Mūnchene, kur dalyvavo Baltikos kantinoje, buvo kooperatyvo narys, trečiadieniais ruošdavo Tėvynės valandėles. 18 metų išdirbęs MAN fabrike, 1972 išėjo pensijon. Daug metų buvo VLB Mūncheno apylinkės sekretorium ir penkerius metus pirmininku.

Petras Č E S Ū N A S yra gimęs 1907 liepos 23 Petrašiūnų kaime, Tverečiaus valsč., Švenčionių apskr. Turėjo seserį ir brolių, kuris mirė Sibire vėžiu, išbuvęs ten 11 metų. Lankė Bobėnų pradžios mokyklą, o tėvui susirgus, dirbo ūkyje. Atitarnavęs kariuomenėje, dirbo Kauno miesto savivaldybėje telefono stoty, o vėliau Vilniuje pas ugniagesius. Per karą tarnavo Plechavičiaus daliniuose Rudninkuose. Nuo 1949 gyvena Mūnchene, dirbo Debag krosnių fabrike. Keletą metų buvo VLB Mūncheno apylinkės valdybos nariu ir ilgą laiką kontrolierium. Yra šokęs Mūncheno tautinių šokių grupėje.

Dipl.teisininkas Juozas K A I R Y S yra švenčioniškis, gimęs 1902 spalio 20. Baigus pradžios mokyklą, I pas.karas sutrukdė testuoti mokslą. Teko badauti. Tėvas ir jaunesnioji sesuo mirė badu. Išliko gyvi tik jis ir motina. Traukėsi į Lietuvą, apsigyveno Utenos apskr. Mokytiis toliau pradėjo tik po 7 metų pertraukos. Baigė gimnaziją per šešerius metus, peršokdamas dvi klases. Vytauto Didž. universitete Kaune baigė du fakultetus: teologijos-filosofijos (filosofijos skyrių) ir teisių. Atlikęs teismo kandidato praktiką Kauno apygardos teisme ir išlaikęs teisėjo egzaminus, teisėjavo Kaune ir Vilniuje, lektoriavo Policijos mokykloje ir Suaugusių institute.

Dar moksleivių būdamas, įsijungė į kultūrinį, visuomeninį bei politinį gyvenimą, kuriame iki dabar tebedalyvauja. Buvo VLIKo narys. Bendradarbiauja su tarptautinėmis organizacijomis, siekiančiomis išlaisvinti tautas iš maskvinės priespaudos. Dar būdamas mokiniu pradėjo rašyti į laikraščius ir plunksnos iki šiol nepadeda.

VLB Mūncheno apylinkės valdybos 1987 spalio mėn. b e n d r a l a i š k y Nr.4 rašoma apie Gorbačiovą ir jo vykdomą pertvarkymo politiką, spausdinamas Vyt.Skuodžio pasisakymas apie savo veikala "Dvasinis genocidas Lietuvoje", pateikiama Europos dienų (spalio 15-17) Mūnchene programa ir supažindinama su jų soliste Violeta Hermanaite-Sarrach. Neutrūksta nuotraukų ir smulkių kronikos žinučių.

L e b e n s t e d t (Salzgitter I)

Lebenstedto ir apylinkės lietuviai Tautos šventę paminėjo rugsėjo 19. Minėjimą pradėjo Šv.Juozapo bažnyčioje tėvo Konstantino, OFM Cap., atnašautomis šv.mišiomis. Giesmes vargonais palydėjo prof.V.M.Vasyliūnas.

Po pamaldų visi dalyviai buvo pakviesti į salę, kur susirinkusius pasveikino VLB Lebenstedto apylinkės pirmininkas R.Gasiūnas, linkėdamas gražiai praleisti vakarą. Paskaitininkas kun.dr.K.Gulbinas išskėlė vieną įdomią aplinkybę Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus proga. Kai beveik prieš 200 metų rusai nugriovė Vilniaus miesto mūro sieną ir gynybos bokštus-vartus, tai vis dėl to paliko nenugriovę Aušros vartų, kurie ir šandien tebestovi. Nenugriovė, kadangi tuose vartuose buvo įrengta koplyčia su stebuklingu Dievo Motinos Marijos paveikslu. Šią istorijos faktą reikia suprasti kaip ženklą. Rusai ir kiti Lietuvos priešai dar seniau pradėjo griauti Lietuvos pilis ir valstybę. Bet kaip tik tada, kai buvo pradėtos griauti pilys, Lietuvoj imtos statyti bažnyčios. Jų statyme dalyvavo visi lietuviai: ir ponai bajorai, duodami žemės, medžiagos ar pinigų, ir valstiečiai su baudžiauninkais savo darbu bei parkaitu. Todėl nenuostabu, kad šandien bažnyčios Lietuvoje yra tapusios dvasinėmis tautos tvirtovėmis, padedančiomis išlaikyti vienybę ir atsparumą prieš vidaus ir išorinius priešus. Kalbėtojui paprašius, visi atsistojo ir pakilia nuotaika sugiedojo tautos himną.

Vaišėmis rūpinosi Br.Lorenšaitienė, talkinama J.Černiauskiene ir M.Kremsyrienės. Kai visi pasistiprino, R.Gasiūnas ir H.Kremsyrius užgrojo šokiams. Muzika, dainos ir šo-

kiai tęsėsi iki vidurnakčio, o gal ir dar ilgiau.

Pirmininkui pasiūlius, šventės dalyviai sudėjo 600,--DM kun.V.Šarkos paminklui statyti.

Š.m. rugsėjo 12 įvyko visuotinis VLB Lebenstedto apylinkės narių susirinkimas. Į Apylinkės valdybą išrinkti ir taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas Romas Gasiūnas, vicepirmininkas Horstas Kremsyrus, išdininkė Milda Kremsyrinė. Kontrolierėmis išrinktos Jadvyga Černiauskienė ir Bronė Lorenšaitienė. Aptartas Tautos šventėjimo ir Kalėdų eglutės surengimas.

L Ū b e c k

Tautos šventės minėjimą šio uostamiesčio lietuviai pradėjo šv.mišiomis, kurias aukojo Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktorius kun.Antanas Bunga.

Po pamaldų vyko bendras pasivaišinimas VLB Lūbecko apylinkės pirmininko H.Simono gražiai išpuoštoje salėje namų salėje. Šventinį pobūvį pradėjo LB apylinkės sekretorė Vanda Simonienė. Garbės pirmininkas Pranas Kotkis gražiu žodžiu prisiminė daug šios LB apylinkės veiklai visados padėjusių a.a.kun.dek.Vaclovą Šarką ir Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejų. Seserys Olga ir Vanda Macaitytės padainavo keletą mūsų liaudies dainų. Buvo pagrota lietuviškų muzikos plokštelių.

Mirus kun.V.Šarkai ir keletui veiklių lietuvių išvykus iš Lūbecko, šios LB apylinkės veikla gerokai nusilpo. Svarstyta, kaip ją atgaivinti.

----- xx -----

LIETUVOS KRIKŠTO JUBILIEJAUS MINĖJIMAS AUGSBURGO VYSKUPIJOJE

buvo surengtas didelio lietuvių draugo Augsburgio vyskupo dr.Josef Stimpfle su jo vyskupijoje gyvenančiu ir dirbančiu Vokietijos liet.katal.sielovados direktorium dvasiniu tarybu kun.Antanu Bunga š.m. rugsėjo 27 gražiausioje vyskupijos šventovėje Ottobeureno bazilikoje Bavarijoje. Savo stiliumi ir išpuošimu ji primena Vilniaus Šv.Petro ir Povilo bažnyčią, tik turbūt dvigubai didesnė.

Iškilmingas pamaldas perpildytoje šventovėje, talpinančioje apie 2.000 žmonių, vyskupui ordinarui J.Stimpflei susirgus, laikė jo pavaduotojas vysk.Max Ziegelbauer su mūsų vyskupu Antanu Deksnium, benediktinų vienuolyno abatu tėvu Vitaliu ir 10 kunigų, tarp kurių buvo 8 lietuviai. Kartu su vokiečių tikinčiais meldėsi ir apie šimtas su viršum lietuvių. Giedojo gausus vokiečių berniukų choras.

Kartu su iškilminga vyskupų ir kunigų procesija, tautiniais drabužiais apsiredę Vasario 16 gimnazijos mokiniai, įžygiavo į baziliką, nešdami penkias - Vatikano, Lietuvos, Lietuvos krikšto jubiliejaus, ateitininkų ir skautų - vėliavas ir su jomis sustojo abipus altoriaus. Pradžioje mišų vyskupas paskelbė, kad jos bus aukojamos už Lietuvą ir jos tikinčiuosius Lietuvoje ir svetur. Kun.Bungai perskaičius lekciją, bazilikoje esantys lietuviai, palydimi vargonų, sugiedojo O Kristau, pasaulio Valdove!

Vyskupas Ziegelbauer savo pamokse nusakė sunkų krikščionybės kelią į Lietuvą. Kalbėdamas apie šiandieninę tikinčiųjų padėtį Lietuvoje pastebėjo, kad mums Vak.Vokietijoje sunku net įsivaizduoti, jog kunigas būtų baudžiamas už vaikų mokymą katekizmo, už pamokslus pasakytas mintis, už darbą su katalikišku jaunimu. Bet Lietuvoje dabar taip yra. Lietuvą valdant komunistams, daug tikinčiųjų, kunigų ir net vyskupų buvo įkalinta, ištremta ir nužudyta. Baigė vyskupas pamokslą Šv.Tėvo malda į Švč.Mergelę Mariją Aušros Vartuose.

Tikinčiųjų maldavimus skaitė Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Aukas prie altoriaus atnešė tautiniais drabužiais pasipuošusios mūncheniškos Alina Grinienė ir Vincenta Hermanienė. Aukojimo metu kun.A.Bunga uždegė didžiulę žvakę, kaip simbolį lietuvių tautos. Pamaldoms baigiantis, jis padėjo mišias aukojusiems vyskupams, abatui ir kunigams bei gausiems tikintiesiems, sakydamas, jog lietuviai dabar žino, kad nėra palikti vieni.

Pietūs buvo šv.Prančiškaus seselių vienuolyne Memmingene. Pietavo visi šv.mišias koncertavę dvasiškai, vietos politikos bei savivaldybės vadovai ir daug lietuvių, iš viso per 120 asmenų. Sugiedojus giesmę ir vysk.Ziegelbaueriui sukalbėjus malda, Vokietijos LB valdybos vicepirmininkas ir lietuvių kultūros instituto vedėjas Vincas Bartusevičius apžvelgė krikščionybės atėjimą į Lietuvą ir jos reikšmę mūsų tautai iki šių dienų. Lietuva, kaip ir kiekvienas kraštas, turėjo liūdny ir džiugių momentų. Vienas džiugiųjų įvykių buvo Kristaus evangelijos išsiplėtimas mūsų tautoje prieš 600 metų. Kad lietuviai

savo ištikimybę tikėjimui ir Bažnyčiai nuolat paliudija didžiulėmis aukomis, pasaulis patyrė iš Šv.Tėvo pamokslo per jubiliejinės pamaldas Šv.Petro bazilikoje Vatikane, o vokiečiai - dar ir iš savo vyskupų laiško. Kalbėtojas linkėjo, kad Bažnyčios vienin-gumas ir krikščionių solidarumas niekad nebūtų pažeistas.

Vysk.Ziegelbauer atsisveikindamas linkėjo lietuviams laisvės ir ištikimybės krikš-čionių tikėjimui. Jam sugiedota Ilgiausių metų.

Kun.Bunga pristatė žymiuosius svečius, kurie pasakė kalbas. Memmingeno burmistras dr.

Holzinger išreiškė pasigėrėjimą, kad lietuviai yra prisirišę prie savo tėvų tikėji-mo ir gražiai sugyvena su kitų tautų žmonėmis. Jis pažadėjo vieną šio miesto gatvę pavadinti lietuvių vardu. Kalbėjo ir Bad Wörishofeno burmistras Möckel, Bavarijos sei-mo narys Miller ir kiti, linkėdami Lietuvos Bažnyčiai ir Lietuvai laisvės.

Bagiantis apie tris valandas trukusiems pietums, moksleiviškas lietuvių jaunimas pra-dėjo dainuoti liaudies dainas. Jiems pritarė ir kiti tautiečiai.

Minėjimas išgarsino Lietuvos vardą tarp daugelio Bavarijos gyventojų ir įgijo naujų draugų Lietuvai.

CENTRINIS LIETUVOS KRIKŠTO JUBILIEJAUS MINĖJIMAS MAINZE

buvo surengtas š.m. spalio 25. Katedros galerijoje kun.kazimieras S e n k u s iš Stuttgarto suruošė parodą apie Lietuvos krikštą bei jo išsiplėtimą mūsų krašte ir apie šiandieninę tikinčiųjų būklę. Parodos atidarymo proga spalio 23 surengta spaudos konferencija. Paaikškinimus teikė kun.Senkus, Vokietijos liet.katal.sielovados di-rektorius kun.Antanas Bunga ir Lietuvių kultūros instituto vedėjas Vincas Bartusevi-čius, M.A. Rytojaus dieną Mainzer Rhein-Zeitung ir Mainzer Allgemeine dienraščiai iš-spausdino reportažus su nuotraukomis.

Jubiliejus labai iškilmingai buvo atšvestas sekmadienį, spalio 25. Mainzo katedroje šv.mišias aukojo Vokietijos katalikų vyskupų konferencijos pirmininkas Mainzo diece-zijos vyskupas dr.dr. K a r l L e h m a n n su kardinolu Volk, vysk.dr.Antanu L. Deksniu, apaštališkuoju pronuncijum Ugandoje arkiv.Karl Josef Rauber, savo kapitu-los nariais ir devyniais lietuviais kunigais. Pirmuosiuose suoluose sėdėjo tautiniais drabužiais apsirengę Vasario 16 gimnazijos mokiniai ir apie pora šimtų kitų lietu-vių. Į perpildytą katedrą iškilmingai įneštos Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus, ateitininkų ir skautų vėliavos, kiekviena lydima trijų tautiniais drabužiais dėvinčių mokinių. Jos sustatytos ir per visas pamaldas stovėjo prie altoriaus su palydomis.

Lekciją lietuviškai perskaitė mokinė Gabija Diavaraitė, evangeliją - kun.Bunga. Pa-mokslą pasakė vysk.dr.K.Lehmann, nušviesdamas mūsų tautos praeitį, sunkų krikščiony-bės kelią į Lietuvą, dėl kurio kalti buvo jos kaimynai, vėliau didelį lietuvių pri-sirišimą prie katalikų tikėjimo ir dėl jo išpažinimo sudėtas aukas. Baigdamas užtik-rino Vokietijos vyskupų ir tikinčiųjų paramą Lietuvos tikintiesiems, Vasario 16 gim-nazijai ir kitiems Vokietijos lietuviams. Maldavimus skaitė Vasario 16 gimnazijos direktorius Andrius Šmitas, mokiniai Dalytė Baliulytė bei Virginijus Jocys ir vienas vokietis. Aukas atnešė šeši tautiniai drabužiais pasipuošę moksleiviai.

Kun.Bunga padėkojo aukštiesiems dvasiškiams ir visiems kunigams už labai iškilmingas pamaldas ir pranešė, kad dovanoja gintarinį rožinį iš Lietuvos ir prie švnc.Mergelės Marijos altoriaus pastato didžiulę žvakę su Marijos paveikslu, apačioje apjuosta lie-tuviška trispalve. Jo žodžiams visa bažnyčia pritarė plojimu.

Pradžioje mišių lietuviai sugiedojo Alfonso Mikulskio giesmę O Dieve geriausias. Pa-maldos baigtos Česlovo Sasnausko komponuota Maironio giesmė Marija, Marija. Abi gies-mės su vertimu į vokiečių kalbą buvo išspausdintos kartu su vokiškėmis ir lotyniško-mis giesmėmis ir išdalytos visiems maldininkams.

Po pamaldų katedros aikštėje Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, mokinių or-kestrėlio palydima, sušoko keturis šokius - kepurinę, varkijietį, abrūsėlį ir rugu-čius, stebint keletui šimtų žiūrovų. Šokiams vadovavo Živilė Grodbergienė, o orkest-rėliui, kuris dar pagrojo lietuvių liaudies dainą Berželį - mokyt.Arvydas Paltinas. Tuo metu Tarptautinės žmogaus teisių draugijos narė dr.Alina Veigel-Plechavičiūtė ir Paulina Ivinskienė dalijo lapukus su kunigų Tamkevičiaus bei Svarinsko ir Petkaus bei Gajausko paveikslais. Lapukų gavėjai kviečiami rašyti laiškus Gorbačiovui, kad paleistų suminėtus ir kitus politinius kalinius lietuvius.

Minėjimo akademija vyko Kolpingo namų salėje. Dalyvavo aukštieji dvasiškiai, lietu-viai kunigai, šalies vyriausybės atstovai ir apie šimtinė tautiečių. Akademija per

menkai buvo išgarsinta ir daugelis nežinojo kur ji vyksta.

Rengėjų vardu čia visus pasveikino ir aukštuosius svečius pristatė Vincas B a r t u s e v i č i u s , M.A. Rheinland-Pfalzo vyriausybės ir jos ministerio pirmininko dr.B.Vogel sveikinimus bei linkėjimus perdavė valstybės sekretorius dr.Christoph Stollenwerk, Hesseno vyriausybės - ministerijos tarėjas dr.O.Liebscher. Dr.Stollenwerk priminė Šv.Tėvo Pauliaus II dedamas viltis į lietuvius, jų šeimas, o ypač į jaunimą ir ragino jį būti pavyzdžiu vokiečių jaunimui.

Paskaitą apie Lietuvos krikštą skaitė Popiežiškojo Gregorijaus universiteto Romoje bažnytinės istorijos fakulteto dekanas prof. dr. Paulius R a b i k a u s k a s , S.J. Pradėjo ir baigė Maironio giesmių žodžiais. Nurodęs ankstyvesnius bandymus apkrikštyti Lietuvą, pastebėjo, kad tik Jogailos ir Vytauto krikštas laikytinas visos lietuvių tautos krikštu. Jis atvėrė jai langą į Europos kultūros lobius.

Lietuvių dainų rečitalį nelabai tinkamos akustikos salėje atliko operos solistė L i l i j a Š u k y t ė , palydima prof.dr.Vytenio M.Vasyliūno. Iš jos balso bei veido išraiškos ir nelietuviai klausytojai galėjo pajusti mūsų kompozitorių Kazio Banaičio, Vytauto Klovos ir Juozo Gruodžio komponuotų dainų nuotaikas ir pasigėrėti meistrišku dainavimu.

Nuoširdžiai padėkojamas programos atlikėjams, kun.Bunga pakvietė visus į Kolpingo namų restoraną jau nebe ankstyvų pietų.

Minėjimą suruošė Vokietijos lietuvių katalikų visuomenės išrinktas komitetas iš Alinos Grinienės, Vinco Bartusevičiaus, M.A. ir Vinco Natkevičiaus, M.A., vadovaujant kun.Antanui Bungai.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

K a l ė d ū a t o s t o g o s - 1987 gruodžio 20 - 1988 sausio 10,
V e l y k ū " - 1988 kovo 27 - balandžio 10.

M o k s l o m e t ū p r a d ž i a

Gimnazija 1987/88 mokslo metus pradėjo rugpjūčio 31. Kai gražų saulėtą rytą prie vėliavos stiebo išsirikiavo per 70 jaunuolių su mokytojais ir svečiais, nesunku buvo pastebėti, kokia spalvinga mūsų mokykla. Iš daugelio valstybių atvykę mokiniai atsivežė iš namų ne tik įvairius aparatus, bet ir įpročius, o taip pat ir kalbas - vokiečių, anglų, ispanų, portogalių ir kitas. Sunkus mokytojų uždavinys per metus sulydyti juos į vieną lietuvišką mozaiką. Sukiojosi bei fotografavo ir keletas savo atžalas atlydėjusių tėvų iš JAV-bių bei Kanados.

Giedant tautos himną, į stiebo viršūnę pakilo trispalvė. Tuoj pat visi kartu nužygiavo į Hüttenfeldo bažnytelę, kur bendras pamaldas laikė evangelikų ir katalikų kapelionai kunigai Fr.Skėrys ir Jonas Dėdinas. Nuo altoriaus pasveikino kun. Fr. S k ė r y s , išreikšdamas viltį, kad tarpusavio sugyvenimas bus gražus ir kad mokslo metai bus laimingi. Jis ir pamokslą pasakė apie Kristaus suradimą šventykloje, kur Jis Rašto žinovus stebino savo išmintimi. Pasigedę dvylikamečio Sūnaus Jėzaus, motina Marija ir globėjas Juozapas jieškojo Jo ne kur nors prekyvietėje ar smuklėje, bet šventykloje. Jie žinojo, kad jų Sūnų traukia ne jaunuoliški išdykavimai, ne cigaretės ar stikliukas, bet esminiai gyvenimo klausimai. Taip Jis buvo auklėtas. Visi jaunuoliai nori būti didvyriais ir kuo nors pasižymėti. Tas troškimas dažnai nuveda blogais keliais - į vartojimą rūkalių, alkoholio ar narkotikų. Tėvų ir mokytojų uždavinys - nurodyti, kuriuo keliu reikia eiti. Nuo pasirinkto kelio priklauso ateities gyvenimas.

Sukalbėta malda, prašant Dievo palaimos mokyklai, jos mokiniams ir mokytojams. Šv.mišias aukojo kun. Jonas D ė d i n a s , iš pradžių pranešęs, kad jos skiriamos Šv.Dvasios garbei, kurios pagalba mums labai reikalinga. Sukalbėta malda į Šv.Dvasią. Giedotos katalikų ir evangelikų lietuviškos giesmės, vargonuojant muzikos mokyt. Arvydui Paltinui. Buvo meldžiamasi už gyvus ir mirusius Gimnazijos mokinius ir jų tėvus, už mokytojus bei rėmėjus ir už Lietuvą. Pamaldos baigtos pakiliai sugiedota Bern.Braždžionio giesme - O Kristau, pasaulio Valdove!

Iš bažnyčios grįžusius mokinius bei mokytojus salėje pasveikino Gimnazijos direktorius Andrius Š m i t a s . Jis pranešė, kad šiemet į mokyklą sugrižo maždaug pusė senų moki-

nių ir apie tiek pat įstojo naujų. Dabar yra 39 seni ir 35 nauji, iš viso 74: 42 mergaitės ir 32 berniukai - 41 iš Vokietijos, 20 iš JAV-bių, 6 iš Kanados, 3 iš Argentinos, 2 iš Urugvajaus ir po 1 iš Dominikonų Respublikos bei Mali (Afrika). Tai suteikia Gimnazijai tarptautinės mokyklos pobūdį. Jos tikslas - paruošti mokinius aukštajam mokslui, tautiškai ir krikščioniškai auklėjant. Uždavinys sunkus, reikalaujantis iš mokytojų ir mokinių didelių pastangų ir darbo. Iš mokinių reikalaujama uoliai lankyti pamokas, ruošti namų darbus, palaikyti tvarką mokykloje ir bendrabuty.

Berniukai apgyvendinti naujame bendrabuty. Tai brangus namas. Direktorius prašė jį užlaikyti taip, kad ir būsimoji gyventojai rastų jį tokį, koks dabar. Paskelbė viadus tvarkos taisykles, supažindino su mokytojais bei auklėtojais.

Vasario 16 gimnazijos kuratorijos valdybos pirmininkas tėvas Alfonsas Bernatonis kreipėsi į mokinius, vadindamas juos savo vaikais, nes tėvai pavedė juos mokyklai globoti ir auklėti. Prašė stengtis geriau pramokti ypač lietuvių kalbos ir kitų lituanistinių dalykų.

Rugsėjis - sėjos mėnuo. Lietuvių patarlė sako - ką pasėsi, tą ir pjausi. Abu kunigai laimino bažnyčioje sėjikus ir sėklą. Ateinančių metų biržely surinksime derlių. Pasisitenkime, kad jis būtų brandus, gi Kuratorija pasirūpins, kad visi mokiniai būtų sotūs ir patenkinti.

Kuratorijos išdinininkas inž. Jonas K. Valiūnas painformavo, kad naujo bendrabučio statyba kainavo 3,5 milijonų DM. Po vieną milijoną paskyrė Baden-Württembergo bei Hesseno kraštų ir Federalinė vokiečių vyriausybės, o lietuvių visuomenė sudėjo pusę milijono DM. Vokiečių vyriausybė davė ir 400.000,--DM naujiems baldams berniukų ir mergaičių bendrabučiams. Išreiškė viltį, kad baldais bus prideramai naudojamosi ir už jų sugadinimą neteks niekam atsilyginti, kaip direktorius yra išpėjęs. Linkėjo mokiniams, ypač naujiesiems, pamilti Gimnaziją ir mokslą.

Visi mokiniai išsiskirstė į klases susipažinti su savo klasės auklėtojais ir naujais draugais, o mokytojai ir auklėtojai nuėjo posėdžiauti.

T a u t o s š v e n t ė

Po platųjį pasaulį išsisklaidę lietuviai ir šiemet neturėjo galimybės švesti savo tautos šventę rugsėjo 8 - antradienį. Bet ją turėjo Vasario 16 gimnazija, besitvar-kanti gan savarankiškai ir puoselėjanti tautines tradicijas.

Rugsėjo 8 rytą vėliavos aikštelėje išsirikiavo uniformuoti skautai, kiti moksleiviai ir mokytojai. Visiems giedant tautos himną, pakelta Lietuvos trispalvė. Iš čia visi patraukė į vietos katal.bažnytelę, išpuoštą gėlėmis, Šiluvos Marijos paveikslu ir tautiniais raštais išmargintais audiniais. Įneštos Lietuvos, skautų ir ateitininkų vėliavos, kiekviena su trijų mokinių palyda.

Šv.mišias aukėjo Gimnazijos kapelionas kun. Jonas Dėdinas. Savo pamoksle jis sakė, kad pradėjus moterims reikalauti daugiau teisių, ir Katalikų Bažnyčioje vis labiau įsigali vad. feministinė teologija. Sustiprėjo Švenč.Mergelės Marijos garbinimas. Daugelis Jos garbintojų tapo šventaisiais. Pasaulyje daug Jos vardo šventovių. Ir Lietuvoje jų netrūksta. Viena jų - Šiluva, kur šiomis dienomis suplaukia minios tikinčių. Toliau pamokslininkas kalbėjo apie kunigaikštienę Birutę. Ji buvo žemaičių bajoro Vidmanto duktė, gimusi 1330. Paaugusi tapo vaidilute Palangoje. Ją išvydęs kunigaikštis Kęstutis susižavėjo. Kadangi būdama vaidilute negalėjo tekėti, ją pagrobė. Į Lietuvos istoriją ji įėjo kaip Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytauto motina. Kęstučiui mirus, ji sugrižo į Palangą ir toliau kūreno ugnį dievaitei Praurimei. Mirė 1415, buvo sudeginta ir palaidota Birutės kalne. Žemaičiai garbino ją kaip šventą, nors buvo pagonė. Buvo tikima, kad Marija ir Birutė laimina Lietuvą. Kadangi rugsėjo 8 susijusi su Vytauto Didžiojo vardu, pravartu prisiminti ir jo motiną Birutę.

Ką svetur gimę ir augę mokiniai žino apie Šiluvą ir jos atlaidus ir kaip įsivaizduoja žmonių plūdimą į juos, pavaizdavo iš užsienio atvykę 13b klasės mokiniai ir ateitininkai. Jie vakare suruošė p r o c e s i j ą į Š i l u v ą . Sutekus visi mokiniai ir mokytojai susirinko Romuvos parke. Jos takeliais nusitiesė ilga žibintais ir žvakutėmis mirguliuojanti procesija. Priekyje buvo nešami plakatai su Dievo Motinos paveikslu ir su užrašu ŠILUVA, giedamos religinės giesmės. Vos tik išėjus į gatvę, ėmė blikčioti foto aparatai šviesos - fotografavo tariami šnipai. Toliau žygiuojanti procesija pakely užtiko kryžių kalantį žmogų. Jis norįs su tuo kryžiumi eiti į Šiluvą. Įspėtas, jog dėl to galįs nukentėti, atsakė, kad už tikėjimą pasiruošęs ir mirti, jei reikėtų. Dar to-

liau einančią procesiją užpuolė saugumiečiai ir porą žmonių, įsimetė į automobilį, nusi-
vežė. Dar vėliau kelią pastojo milicininkai, sakydami, jog apylinkėje siaučia gyvulių
snukio ir nagų liga, paskelbtas karantinas ir niekam nevalia ten įeiti. Tada procesija
pasuko kitu keliu. Kapinėse užtiko prie kapo besimeldžiančią moterį. Pavadinta eiti kar-
tu ji atsakė, kad procesijoje praeitais metais dalyvavęs jos sūnus buvo milicininkų su-
muštas ir po dviejų savaitių mirė. Šį vakarą ji norinti likti prie jo kapo.

Laukė apšukusi ratą, procesija sugrįžo į Romuvą, kur prie vėliavos stiebo rado pastatyta
kryžių. Prie jo į žemą susmeigti degantys žibintai ir sudėtos žvakutės. Nuleista tri-
spalvė, giedant Lietuvos himną. Procesijos organizatoriai paaiškino jos prasmę, sakyda-
mi, kad gautos iš Lietuvos žinios parodys, ar šios eitynės vaizdavo liūdną praeitį, ar
ir šių dienų tikrovę.

S v e č i a i i š Č i k a g o s

Š.m. spalio 9-11 savaitgaly Romuva susilaukė daug svečių iš toli ir arti. Tomis dienomis
čia lankėsi Lietuvos dailiojo meno instituto tarybos ir valdybos pirmininkai prof.dr.
Jonas A.Račkauskas ir dr.Gediminas Balukas iš JAV-bių. Jie atsivežė paveikslų iš gar-
saus ekspresionisto dail.Prano Domšaičio rinkinio, stengdamiesi sudominti jais Vokietijos
meno muziejus bei dailės galerijas. Būdami Vokietijoje, susitiko su meno istoriku dr. Po-
vilu Reklaičiu Weimare ir Lietuvos kultūros instituto vedėju Vincu Bartusevičium, M.A.,
Wittliche. Prof.J.A.Račkausko duktė Rita mokosi Vasario 16 gimnazijoje.

M o k i n i ū t ė v ū s u s i r i n k i m a s

vyko spalio 10 popiet. Į naują Tėvų komitetą išrinkti ir taip pasiskirstė pareigomis:
pirmininkas vyr.mokyt.Ričardas Baliulis, vicepirmininkai - muzikos pedagogas Alfredas
Hermanas ir Gerhardas Lepa, sekretorė Audra Eder ir narė Ona Augustinienė.

Po vakarienės tėvus ir kitus svečius muzikos mokyt.Arvydo Paltino išlavinti mokiniai
džiugino menine programa. Pačių mažųjų chorelis, į kurį įsijungė ir dar gimnazijos
slenksčio neperžengusios Ramutė Lemkytė bei Laimutė Lipšytė, padainavo trejetą vaikiškų
dainelių. Kazys Motekaitis smuiku pagrojo mūsų liaudies dainų melodijų. Šiemet sumažėjęs
mokyt.Br.Lipšienės dainos būrelis padainavo keletą liaudies dainų. Tautinių šokių šokėjų
penketukas, mokyt.V.Lemkės palydimas akordeonu, sušoko smaguji lenciūgėli.

AUŠROS skautų tunto tuntininkė Jūratė Lemkienė pakvietė visus į s k a u t ū l a u ž a
Romuvos parke. Liepsnoms skaidriai nušvietus medžius ir susirinkusius žmones, per dvi
valandas skautai atliko labai įvairią dainų, šokių, samojingų vaidinimų bei žaidimų pro-
gramą, įtraukdami į ją ir žiūrovus.

K r i k š t y n o s

Jei laidotuvės skandina savo dalyvius liūdesy ir pesimizme, tai krikštynos spinduliuoja
džiaugsmą ir optimizmą. Sekmadienio (spalio 11) lietuvių pamaldos Hüttenfelde buvo ne-
eilinės. Per šv.mišias buvo pakrikštyta mokyt.Marytės ir direktoriaus Andriaus Š m i t ū
dukrytė Daina Kristina. Į bažnyčią ją atnešė tėvai ir kūmai Onutė ir Antanas Šiugždi-
niai. Šv.mišias aukojęs Gimnazijos kapelionas kun.Jonas Dėdinas pradžioje paaiškino
krikšto esmę ir reikšmę krikščionio gyvenime. Vietoje įprastų sekmadienio skaitinių kuni-
gas supažindino su krikšto liturgija ir pakrikštijo kūdikį. Pakiliai skambėjo lietuviškos
giesmės. Vargonavo muzikas Alfredas Hermanas iš Mūncheno.

Krikštapiečius prie šventiškai padengtų stalų Gimnazijos valgykloje tą sekmadienį su moki-
niais valgė ir visi svečiai. Krikštynose dalyvavo dar prieš gimdymą iš Vašingtono atskri-
dusi M.Šmitienės mama Elena Dambriūnienė.

V ė l i n ė s

Mokiniai bei mokytojai ir Hüttenfeldo lietuviai Vėlinių išvakarėse aplanko vietos
kapines, pasimeldžia už ten palaidotus tautiečius ir palieka ant jų kapų degančias žvaku-
tes. Bet šiemet Visų Šventų dieną daugelis mokinių dar nebuvo sugrįžę iš rudens atostogų,
todėl į pamaldas vakare susirinko mažiau žmonių, negu kitais sekmadieniais. Nepaisant ma-
žo skaičiaus, po pamaldų bažnytėlėje, nedidelis būrelis nuėjo į kapines ir uždegė žvakutes ant
lietuvių kapų.

Kiekvieną penktadienį vakare laikomos vad.jaunimo pamaldos, į kurias atsilankę mokiniai ne
tik pasimeldžia, bet ir pagieda, paskaito religinių minčių. Neturėję progos dalyvauti pa-
maldose per Visus Šventus ir aplankyti kapines, panorėjo per jaunimo pamaldas lapkričio 6

tai atlikti. Į kun.J.Dėdino vakare aukojamas Stasio Šimkaus už lietuvius kankinius užprašytas šv.mišias susirinko žymiai daugiau mokinių, negu kitais penktadieniais. Gražus buvo giedojimas. Smuiku grojo Kazys Motekaitis, fleita - Vilija Bijūnaitė. Po pamaldų su žvakutėmis rankose ir deglais visi nužygiavo į kapines, kur kun.Dėdinas perskaitė čia amžiną atilsį radusių lietuvių sąrašą ir už juos pasimeldė. Rimas Čuplinskas ir Kristina Vygantaitė paskaitė mūsų poetų bei rašytojų minčių apie gyvenimą ir mirtį su savais paaikškinimais. Tautiečių kapus apstatė degančiomis žvakutėmis, visi sugrįžo į Romuvą. Čia prie vėliavos stiebo ir prie kryžiaus taip pat paliko degančias žvakes.

T a l e n t ū v a k a r a s

Yra vilties, kad Vysk.M.Valančiaus ateitininkų kuopos kasmet ruošiami talentų vakarai taps gražia Kuopos ir Gimnazijos tradicija. Šiemet jis vyko lapkričio 7 naujo berniukų bendrabučio salėje. Mokinių ir lietuvių mokytojų susidomėjimas buvo didelis. Iš anksto pakviesti išsiregistravo visi laisvieji klausytojai ir mokiniai iš Pietų Amerikos, dauguma iš JAV-bių bei Kanados ir keletas iš Vokietijos ("vokietukai" pasirodė tingiausi) ir beveik visi lietuviai mokytojai. Rengėjai galėjo pateikti išradingai apipavidalintą ir pravestą net 15 punktų programą.

Pradėta labai rimta tema - gyvenimas, mirtis, namai, - besitęsiančia per visą vakarą tarp atskirų pasirodymų vis įterpiamuose Rimo Čuplinsko ir Aido Palubinsko pokalbiuose įvairiomis temomis, nevengiant net pasūdytų sąmojų. Į temą įvedė ir gale užbaigė pranešėja Rita Sakūtė. Pradžioje kalbėjosi du rusai, amerikiečiai, dvi prancūzės, ispanės, vokietės ir galop lietuviai savo kalbomis ir būdingomis temomis. Tai toks mūsų pasaulis. Ta pačia tema Pietų amerikiečiai - Alain Gromašauskas, Maristela Žutautaitė, Patricija Kairytė Casaburi, Roberto Ibarra, Silvija Ruplėnaitė, Susana Juknaitė, Taga Gleveckaitė ir Gabija Diavaraitė (Mali resp.) pateikė spalvingą vaidinimą.

Linksmi nuteikė žiūrovus jaunųjų mokiniukių - Evelinos Ederytės, Sandros Makutėnaitės ir Tatjanos Hermanaitės, Žitai Dubauskaitei grojant lūpine armonikėle, muzikinis vaidinimėlis. Gražiai dainavo ir grojo V ir VI klasės mokiniukės, talkinamos dar priešgimnazistinio amžiaus Laimutės bei Martinuko Lipšiukų ir Ramutės Lemkytės, išmokytų ir diriguojamų muzikos mokytojų A.Paltino.

Dailiu Dariaus Česonio, Gabijos Diavaraitės, Miko Weigelio, Nidos Černiauskaitės, Tomo Valodkos ir Virginijaus Jocio šokiu, grojant gitara Juriui Roitui, inscenuota vestuvinė daina - Dar, dar bernužėli, dar ne tavo valia.

Vytukas Lemkiukas, skambindamas pianinu, parodė, kad jis daro gražią pažangą. Jo draugai - Martinas bei Tobias Schröteriai ir Rene Klimaitis - suvaidino labai linksmą, pušiau vaikišką muzikinį vaidinimėlį apie liūtą bei Rocky IV. Martinukas (karatė) bei Laimutė Lipšytė ir Ramutė Lemkytė (šokėjos) parodė, kad jiems nesvetimas ir baletas menas.

Pirmame pasirodyme sulaukė pasisekimo Pietų amerikiečiai - Maristela, Patricija, Robertas, Silvija, Susana, Taga ir Gabija (Mali) pietietišku temperamentu lietuviškai padainavo ir pašoko La Bamba. Penktokės bei šeštokės (Evelina - mama, Sandra ir Tatjana - maži vaikučiai, Zita - televizija) - linksmi visus nuteikė vaikišku vaidinimėliu. Vienas stipriausių buvo vyr.mokinių pasirodymas, kur Juris Roitas, šauklio Virginijaus Jocio paskelbtas arabų princese, asistuojant DanMarkui Olschan, išpūdingai šoko pilvo šokį. Temperamentingas ir stilingas buvo dviejų Pietų amerikiečių porų (Patricija ir Roberto, Silvija ir Susana) tango.

Neeilini muzikinį talentą parodė Rimas Čuplinskas ir Kazys Motekaitis, keturiomis rankomis skambindami pianinu ir dainuodami pačių aranžuotą liaudies dainą - Išėjo tėvelis į mišką. Vytukui Lemkiukui rimtą konkurenciją sudarė Ankė Lepaitė ir Gabija Diavaraitė, paskambindamos pianinu.

Mokytojų posėdį suvaidino direktorius Andrius Šmitas, jo pavaduotojas Ronaldas Tesnau, bendrabučių vedėjai Genė Venckuvienė ir Vainis Aleksa, mokytojai Elena Tesnau, Bronė Lipšienė bei Linas Vyšnionis ir abiturientas Klaus Žulys, vaidinęs mokinių atstovą, kuris įdūkusį ir įgėrusį mokytojų buvo pasiguldėjęs ant stalo ir išplaktas. Vaidinimas parodė, kad ir mokytojai supranta juokus.

Visi vaidintojai, išskyrus mokytojus, buvo nusigrimavę ir apsirėdę atitinkamais drabužiais, kurių pasigaminimas pareikalavo fantazijos, darbo ir išlaidų.

Ateitininkų kuopos globėja Marytė Šmitienė padėjo talentų vakaro organizatoriams ir

ir dalyviams.

Vertinimo komisija sudarė Laima Aleksienė, Živilė Grodbergienė, Stasys Šimkus, Andrius Šmitas ir mokinių atstovė Ginta Draugelytė. Komisija turėjo gerokai pasukti galvą kam skirti premijas, nes beveik visi pasirodymai buvo jų verti. Po ilgesnio svarstymo I premija paskirta į pirmą "ugnį" išėjusiems Pietų amerikiečiams, gambiai suvaidinusiems pagrindinę temą - gyvenimas, mirtis, namai. II premija atiteko "pianistams" - Vytukui Lemkiukui ir Ankei Lepaitei bei Gabijai Diavaraitei. III premija "nunešė" vaidinęs "arabų princesę" Juris Roitas su savo palydovais Virginiju Jociu bei Danmarku Olchan. IV premija paskirta už gražų grojimą V ir VI klasės mokinių orkestrėliui. Jury komisija nenorėjo be atžymėjimo palikti ir šauniųjų baletu šokėjų - Laimutės ir Martinuko Lipšiukų bei Ramutės Lemkytės - ir jiems paskyrė nenumatytą V premiją.

Tokiu vakaru tikriausiai norėtų pasigėrėti ir platesnė lietuvių visuomenė, ypač mokinių tėvai. Gal jis bus dar pakartotas?

----- xXx -----

XXXIV EUROPOS LIETUVIŠKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ LONDONE

vyko 1987 liepos 26 - rugpjūčio 2 Digby Stuart College, Roehampton Lane. Tai tipingas britiškas College su nedideliu parku ir žolynais. Malonų išpūdį teikė puiki švara ir tvarka, geras maistas, svetinga atmosfera. Vieta lengvai pasiekiami iš Londono centro per ca.40 min. požeminiu traukiniu. Paskutinė kelio dalis - autobusu.

Moderatoriai - dr.A.Kušlys ir dr.J.Norkaitis. Rengėjai - Studijų savaitės komiteto nariai: M.Bajorinas, Ž.Matukienė, Z.Juras, A.Vilčinskas, J.Vilčinskas, V.Keris ir P.Tričys.

Kasdien po 8-8.30 val.pusryčių 9.15 val. buvo šv.mišios, dažniausia su T.Tasiaus Eremino rūpestingai paruoštu pamokslu. Antras kunigas - dr.St.Matulis.

Sekmadienį po vakarienės įvyko susipažinimas. Rengėjų vardu visus pasveikino M.Bajorinas. Dalyvius iš sąrašo pristatė Alina Grinienė.

Oficialus Savaitės atidarymas įvyko liepos 27 (pirmadienį) rytą. Po rengimo komiteto pirmininko Mečio B a j o r i n o sveikinamojo žodžio kalbėjo Lietuvos atstovas Vincas B a l i c k a s , pabrėždamas visą pasaulį apimančią lietuvių misiją parodyti, kad nesame maišas pelų, kuriuos išnešioja vėjas, bet brandūs grūdai, kurie neša derlių, kur jie benukristų. Pavergtą tautą džiugina žinios, kad renkamės aptarti Lietuvos reikalų. Sveikinimo žodžius tarė ir kun.dr.J.Sakevičius bei DBLS pirmininkas Jaras Alkis. Sveikinimus raštu atsiuntė Lietuvos atstovas prie Vatikano Stasys Lozoraitis ir dr.K.J. Čeginskas. Jie buvo perskaityti.

Pirmadienį popiet paskaita apie palaimintąjį arkiv.Jurgį Matulaitį skaitė kun.dr. S. M a t u l i s , pabrėždamas jo lietuviškumą ir daug vietos skirdamas aiškinimui apie tautos vertę ir teises, remiantis Bažnyčios ir prigimties teise. Apžvelgė palaimintojo nueitą gyvenimo kelią ir jo vingius. Studijuodamas Friburge buvo susidomėjęs lituanistine filologija ir palaikė ryšius su kalbininkais. 1911 buvo kandidatas vietai Konsistorialinėje Kongregacijoje Romoje, bet jos atsisakė. Didžiausi jo nuopelnai vienuolijoms: įsteigė dvi naujas, dvi pertvarkė ir 14-kai daug padėjo. Jis paruošė Lietuvos ir Vatikano konkordatą, kuris laikomas pavyzdingu dėl atitikimo bažnytinei teisei, ir kelią Lietuvos bažnytinės provincijos steigimui.

Antradienį (liepos 28) pasitenkinta irgi viena Vinco N a t k e v i č i a u s , M.A., paskaita apie Antano Maceinos filosofiją. Po trumpo biografinio įvado prelegentas gvildeno pagrindinio Maceinos filosofinio veikalo "Filosofijos kilmė ir prasmė" mintis. Pavyzdžiais ir citatomis išryškino filosofo teigimą, kad svarbieji ir lygiaverčiai filosofinės mąstysenos šaltiniai yra trys pasaulio pergyvenimai - nuostaba, abejonė ir kančia. Filosofija nėra mokslas, nes neturi savo metodo, nors gali būti mokslo objektu. Jos esminis bruožas yra asmeninis pobūdis, todėl ji nedaro jokios pažangos. Svarbiausias filosofijos uždavinys - atskleisti būti per konkrečias būtybes, jų atsiklausiant.

Tai buvo sunki paskaita, todėl ir diskusijos lieté daugiau periferinius klausimus, kaip pvz., kuo skiriasi Maceina nuo Šalkauskio ir pan.

Popiet žiūrėtas filmas apie Lietuvos krikščionybės 600 metų minėjimą ir arkiv.Jurgio Matulaičio paskelbimą palaimintuoju Romoje.

Trečiadienį (liepos 29) rytą paskaitą skaitė dr. Aleksandras Š t r o m a s - "Glasnost".

politika ir sovietinės sistemos reformų problema. Paskaitos pradžioje prelegentas išryškino skirtumą tarp partokratų ir technokratų. Partokratai - asmenys, kurių pozicija surišta išimtinai su valdžia. Technokratai - kurios nors srities specialistai. Partokratai iš esmės stokoja bet kokio talento, o talentas apskritai yra priešingas Sov.Sąjungos esmei, nes talentingi žmonės nėra klusnūs. Todėl pilkumas bei vidutiniškumas karjerai Sovietijoje palankus.

Brežnevo laikotarpiui būdinga išlaikyti stalininę sistemą stagnaciniame stovyje apsauginiu teroru bei išnaudoti progas užsienio politikoje savo ekspansijai. Tai ryšku Afrikoje, Nikaragvoj, Afganistane. Prie Brežnevo susiformavo oligarchinis partokratų mechanizmas. Po Brežnevo į stagnacijos šalininkų gretas įsirikiavo Černenko. Tokia padėtimi nepatenkinti Andropovas, Gorbačiovas ir kt.

Gorbačiovas nori įvesti kai kurių ribotų pakeitimų, kad sustiprintų esamą santvarką. Įsidėmėtina - kai Sov.Sąjungoje atsiranda krizė, tada laikinai leidžiama decentralizacija. Aceleracija (paspartinimas) turi pakelti "efficiency" (veiksnumą). Tam tarnauja pvz. kolektyvinės rangos sutartys, kad kolektyve vartų vienas kitą. Glasnost naudojama mažiesiems partokratams "paimti į naga". Priemonės - skundai. Skundėjai turi būti saugūs. Mobilizuojama visuomenė, inteligentai, duodant ribotas laisves. Bet yra aiški riba. Pats komunizmas nekritikuotinas. "Demokratizacija" turi padėti sudrausminti funkcionierius. Per rinkimus kandidatai vis tiek parenkami iš viršaus.

Gorbačiovas iš paviršiaus elgiasi kaip technokratas, bet iš esmės yra partokratas.

Popiet aplankyta Lietuvos sodyba, kur vyko skautų stovykla.

Ketvirtadienį (liepos 30) inž. Jonas S i m o k a i t i s pasakojo apie savo ir žmonos nepasisekusį bandymą nukreipti sovietinį lėktuvą į Švediją. Už tai jis buvo nuteistas miriop, bet vėliau mirties bausmė pakeista 15 metų kalėjimu. Atlikęs visą bausmę, gavo leidimą išvykti į užsienį. Pabrėžė, kad jis buvo kaltinamas ir mirties bausmė paskirta ne už terorizmą, bet už bandymą apleisti "tėvynę". Apibūdino gulagus, juose viešpataujančias nuotaikas ir ten sutiktus lietuvius kankinius - Paulaitį, Simutį, Plumpą-Pluירą, Terlecką, Lapienį, Jaškūną. Dažnai jam buvo siūloma sutrumpinti bausmę, jei atsiprašytų, bet jis visus siūlymus atmetė.

Vidurdienį buvo numatytas apsilankymas skulptoriaus A.Brazdžio atelier Londone, bet nei skulptorius nepasirodė Studijų savaitėje, nei Savaitės dalyviai neaplankė jo studijos.

Vakare dainavo estradinės muzikos puoselėtoja V i o l e t a R a k a u s k a i t ė - Š t r o m i e n ė, atlikdama VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese Australijoje numatytą programą. Klausytojai konstatavo solistės padarytą pažangą techniškame atlikime (bal-sas, žingsniai) ir prisirišimą prie Lietuvoje įprasto repertuaro. Išimtis iš jo buvo ištrauka iš amerikietiško mjuziklo My fair Lady. Po koncerto vyko puota.

Pentadienį (liepos 31) rytą režisierius Jonas J u r a š a s dėstė savo teatro viziją, panaudodamas ir savo pastatymų skaidres. Prelegentas pirmiausia pateikė savąją teatro koncepciją. Pagal ją, teatras yra sintetinis (žodis, muzika, šviesa, garsas, dekoracijos, kostiumai) menas. Didžiausią reikšmę turi interpretacija, t.y. režisieriaus vaidmuo - jo vizijos. Teatro uždavinys - metafiziškas aktyvavimas (žiūrovo šokiravimas, metafiziškas sukrėtimas). Aukščiausia teatro forma yra groteskas. Jis neleidžia grožiui tapti sentimentaliu.

Jurašas palygino teatro, ypač režisieriaus, galimybes Sov.Sąjungoje ir Vakaruose. Sov. Sąjungoje meno kūrėjų vizijas slopina griežta cenzūra, o Vakaruose - pinigai, glaudžiai susijęs su žiūrovų skoniu, kuriems teatras dažnai yra tik pramoga. Papasakojo apie savo pastatymus - J.Grušo "Barbora Radvilaitė" Kaune, "Makbeto" Maskvoje ir vėliau New Yorke, Čechovo "Trys seserys" Japonijoje, laisvai interpretuojant tekstus (Makbetą sutrumpinant per pusę), disponuojant aktoriais (kai kuriuos išleidžiant nuogus į sceną) ir pan. Labiausiai patenkintas buvo Čechovo pastatymu Japonijoje.

Popiet Zigmas J u r a s supažindino su Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto ir Pasaulio lietuvių Bendruomenės sandaromis bei jų veikla, nenutylėdamas ir jų nesutarimų.

Vakare įvyko T ė v y n ė s v a l a n d ė l ė, kurios metu gražiai pasirodė Didž. Britanijos lietuvių sąjungos liaudies dainų ir šokių ansamblis, susidedas iš šokėjų, dainininkų ir muzikantų. Per gerą pusvalandį jis pateikė mūsų liaudies dainų, taut. šokių ir melodijų pynę. Koncertas baigtas tautos himnu.

Šeštadienį (rugpjūčio 1) rytą posėdžiavo Didž. Britanijos lietuvių sąjungos, Belgijos, Prancūzijos, Šveicarijos ir Vokietijos LB v a d o v a i. Pateikę pranešimus apie

lietuvišką veiklą savuose kraštuose, jieškojo būdų, kaip ją suaktyvinti. Pasigesta glaudesnio tarpusavio bendradarbiavimo, ypač keičiantis meninėmis pajėgomis, ir su pabaltiečių organizacijomis. Lietuviškos veiklos centrai Europoje yra Didž. Britanijoje ir Vokietijoje. XXXV Europos lietuviškųjų studijų savaitė įvyks 1988 Vokietijoje.

Lietuvos k r i k š č i o n y b ė s 6 0 0 m e t ų jubiliejus paminėtas iškilmingomis pamaldomis centrinėje Tėvų jėzuitų bažnyčioje Londone. Šv. mišias su 14 lietuvių ir kitų tautybių kunigų koncelebravo ir pamokslą pasakė apaštališkasis pranciškus Didž. Britanijai arkiv. L. Barbarito. Giedojo Londono lietuvių bažnyčios choras, vadovaujamas J. Černiaus.

Savaitė baigta gražiu p r i ė m i m u su vakariene Lietuvių namuose. Ji nepasižymėjo paskaitų ir kitų renginių gausumu. Dalyviai turėjo daug laisvo laiko, kurio užpildymu turėjo patys pasirūpinti.

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO METINIS SUVAŽIAVIMAS

dar vadinamas moksline konferencija. Jis ir skiriamas moksliniams, daugiausia mūsų tautos istorijos klausimams svarstyti. Į jų nagrinėjimą kasmet pasiseka įtraukti ir vokiečių mokslininkus. Tai laikytina dideliu Instituto laimėjimu. Suprantama, kad tais atvejais, kai paskaitas skaito vokiečiai, ir diskusijos vyksta vokiečių kalba.

Ir šiemet visi paskaitininkai suvažiavo iš vakaro, spalio 23. Apsigyveno SEEFELDo svejetainėje. Ten ir vakarojo, šnekučiuodamiesi su LKI vadovais bei ankstyvaisiais svečiais.

Suvažiavimą spalio 24 rytą Vasario 16 gimnazijos naujo berniukų bendrabučio salėje atidarė Instituto vedėjas Vincas B a r t u s e v i č i u s , M.A., pastebėdamas, jog šiemetinė konferencija yra jau septinta. Padėtis nėra pasikeitusi. Pilies atstatymas užsitęsė. Žadama dar šiemet įrengti naujas patalpas ir Institutas galės į jas persikelti. Praėjusių metų paskaitas pavyko išleisti atskira knygute. Tikimasi, kad ir šio suvažiavimo referatai bus išspausdinti. Jame bus skaitomos 5 paskaitos: dvi apie Lietuvos krikštą ir trys lietuvių krašto istoriją.

Pirmasis ir vienintelis paskaitininkas, skaitęs savo referatą lietuviškai, buvo dr. Kestutis G i r n i u s iš Mūncheno. Pradžioje pastebėjo, kad šįkart nelies partizanų kovų, bet kalbės apie Lietuvos sukolchozinimą arba kovą prieš vadinamuosius buožes pokario metais Lietuvoje. Pirmiausia apžvelgė kolchozų įvedimą Sov. Sąjungoje ir jo pasekmes. Po II pas. karo ir Lietuvos žemės ūkis turėjo būti sulygintas su Sovietijos žemės ūkiu. Valstiečiai į kolchozus eiti nenorėjo. Reikėjo naudoti apgaulę ir prievartą. Viena svarbiausių prievartos priemonių buvo vad. nubuožinimas. Buožėmis buvo laikomi stambesni ūkininkai. Vėliau tas vardas prikergtas visiems tiems valstiečiams, su kuriais buvo norima susidoroti - nušalinti nuo žemės, atimti namus, visą inventorių ir išstremti, nepaisant jų ūkių dydžio. Tuoju po karo kolchozai Lietuvoje nebuvo steigiami. Iš pradžių ūkiai buvo mažinami nuo 30 ha iki 20 ha, vėliau iki 5 ha, išdalijant žemę mažžemiams ir žemės ūkio darbininkams. Pagraičiui buvo didinami žemės mokesčiai ir duoklės. 1945-1950 kasmet buvo vykdomi ir masiniai trėmimai. Labai didelis spaudimas stoti į kolchozus buvo 1948 po masinių trėmimų. Tais metais jau buvo sukolchozinta 48% ž. ūkio. Buožėmis paskelbti valstiečiai į kolchozus nebuvo priimami. Pasipriešinimas buvo palaužtas 1949-50. Žemės ūkio gamyba smarkiai krito. Kolchozininkai už savo darbą gaudavo labai menką atlyginimą arba net jokio negaudavo. 1953-58 kolchozininkai 70% metinių pajamų gaudavo iš sodybinių sklypų.

Prelegentas savo teiginius parėmė sovietine statistika, nors ja ir negalima pilnai pasitikėti. Anuometiniai pareigūnai buvo mažaraščiai. Įvairiais atvejais pateikiami skirtingi statistiniai duomenys.

Atsirado klausytoja, kuri anais sąmyšio metais kaip studentė buvo siunčiama į kaimus padėti steigti kolchozus ir organizuoti trėmimus. Ji papasakojo savo pergyvenimus.

Antras paskaitininkas buvo dipl. bibliotekininkas Artūras H e r m a n a s iš Heidelbergo. Jo tema - Klaipėdiečiai tėviškėje po 1945 ir jų santykiai su lietuviais.

Prieš II pas. karą vokiečių teisės Klaipėdos krašte buvo laiduotos vad. Klaipėdos statutu. Po karo Klaipėdos statutas buvo panaikintas. Klaipėdos kraštas dabar administruojamas taip, kaip ir kitos Lietuvos vietovės. Po karo visi buvo laikomi lietuviais ir dalijosi visų pabaltiečių likimu. O vis tik klaipėdiečiai jautėsi kitokiais negu kiti lietuviai.

Kai 1945 sausį Raudonoji armija užėmė Klaipėdą, joje rado tik 8 gyventojus. Mat Klaipėdos kraštas 1944 buvo dukart evakuotas. Liko tušti ūkiai, kuriuose po karo kūrėsi lie-

tuviai iš Didž.Lietuvos. Prievarta sovietų iš Vokietijos gražinti arba ir savanoriškai grįžę klaipėdiečiai rado išplėstus namus arba juose gyvenančius svetimus žmones, kurių buvo nedraugiškai sutikti. Santykiai tarp senųjų ir naujųjų gyventojai buvo prasti. Tik vėliau jie susinormavo. Po karo buvo trys gyventojų klasės: I-rusai, II-lietuviai ir III-klaipėdiečiai. Pastarųjų būklę vaizdžiai aprašė Ieva Simonaitytė veikale "Paskutinė Kūnelio kelionė".

Beveik visi klaipėdiečiai buvo evangelikai liuteronai, tuoj po karo likę be kunigų. Buvo organizuojami maldos būreliai, vadin. surinkimai. Meldėsi lietuviškai ir tik išimtiniais atvejais vokiškai. Atsiradus kunigams, susikūrė oficialios bendruomenės - 10 lietuviškų ir 1 vokiška.

Per diskusijas, paskutiniu metu lankėsi Klaipėdoje, papasakojo savo įspūdžius.

Popiet pirmą paskaitą skaitė istorikas iš Muncheno, profesoriavęs Freiburgo ir Mūnsterio universitetuose, prof. dr. Manfred H e l l m a n n apie Lietuvos uniją su Lenkija 1387 - mintys 600 metų Lietuvos krikšto jubiliejaus proga. Pradėdamas paskaitą, pastebėjo, kad jaunas būdamas gyveno žemaitijoje ir kalbėjo lietuviškai.

1385 Krėvos unija su Lenkija, anot vokiečių istoriko Leopold von Ranke, šiaurės rytų Europai turėjo tokią pat reikšmę, kaip ir turkų įsiveržimas į Balkanus pietų Europai. 1387 Lietuvos krikštas neatšaukiamai įjungė Lietuvą į Vak.Europą. Bet tai nebuvo pirmas mėginimas apkrikštyti lietuvius. 1251 buvo pakrikštytas Mindaugas su žmona Morta ir vainikuotas karaliumi, bet 1263 nužudytas su dviem sūnumis. Pasisekė mirties išvengti tik ortodoksų vienuoliui Vaišvilkiui, kuris bandė tapti Mindaugo įpėdiniu, apjungdamas Juodosios Rusijos ir Aukštaitijos žemes, bet vėliau savo planų atsisakė - pasitraukė į vienuolyną ir netrukus mirė. Jei Vaišvilkiui būtų pasisekė savo planus įgyvendinti, Lietuva būtų tapusi ortodoksiška.

Per Krėvos uniją Lietuva neprarado valstybinio savarankiškumo. Jos didysis kunigaikštis gyveno Vilniuje iš kur valdė kraštą. Nors Lietuva neturėjo savo rašto, bet dalyvavo Europos kultūriniame gyvenime.

Apie Lietuvos krikštą kalbėjo ir antras popietinis paskaitininkas, Popiežiškojo Grigaliaus universiteto bažnytinės istorijos fakulteto dekanas prof. dr. Paulius R a b i k a u s k a s , SJ. Jis atsakė tris ryšium su Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejumi mūsųose svarstomus klausimus: 1) Ar Mindaugo 1251, ar Jogailos 1387 krikštas svarbesnis; 2) Ar Lietuva 1387 buvo pakrikštyta, ar tik gražinta į krikščionybę ir 3) Ar Lietuvos-Lenkijos unija buvo lietuviško identiteto praradimas.

Už teigiamą atsakymą į pirmą klausimą būtų faktas, jog Mindaugas per krikštą buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi ir įsteigęs savarankią Lietuvos vyskupiją. Betgi po Mindaugo mirties Lietuva atkrito į pagonybę. Nėra jokių žinių apie buvimą bet kokios krikščioniškos bendruomenės. Popiežiai kvietė Lietuvos valdovus atnaujinti krikščionybę savo krašte.

1387 lietuviai buvo individualiai krikštijami. Katechetai buvo rūpestingai paruošiami. Pagrindines maldas į lietuvių kalbą vertė Jogaila ir Vytautas.

Nepagrįstas esąs teigimas, kad Bažnyčia buvo pagrindinė lietuvių lenkintoja. Ne Bažnyčia dėl to buvo kalta, bet daugiau tarpvalstybinės sutartys. Liturginė apeigos buvo atliekamos ne lenkų, bet lotynų kalba. Steigiant parapijas, buvo įrašoma sąlyga, kad klebonas mokėtų lietuviškai. Tačiau lenkų kultūrinis spaudimas buvo visuotinis.

Tarp kitų klausimų per diskusijas aiškintasi, ar Mindaugas prieš mirtį buvo atkritęs nuo krikščionybės. Prof.Hellmann'o nuomone, paremta ir prof.Z.Ivinskio teigimu, Mindaugas nebuvo apostatas. Jis atkrito ne nuo krikščionybės, bet nuo kryžiuočių.

Paskutinę ir ilgiausią paskaitą skaitė istorikas dr.Hellmuth G. D a h m s iš Tūbingeno tema - Lietuva ir didžiųjų valstybių politika 1939-1941.

Per daugelį metų apie tą laikotarpį prelegentas yra sukaupęs gausią medžiagą, tad ne nuostabu, kad ir per dvi valandas neįstengė visos perteikti. Lietuviams klausytojams didžioji dalis faktų buvo žinomi iš mūsų spaudoje skelbtų atsiminimų, nors buvo ir mažai žinomų, pvz., kad prezidentas A.Smetona, 1940 pabėgęs, Berne stengėsi sudaryti egziline vyriausybę, o Lietuvos pasiuntinys Berlyne K.Škirpa, turėjęs gerus ryšius su vyriausiu vokiečių kariuomenės štabu, bandęs iš 1941 repatriantais į Vokietiją atvykusių lietuvių suorganizuoti karinį lietuvių dalinį.

Po ilgai užsitęsiosios paskaitos ir trumpų diskusijų LKI vedėjas V.Bartusevičius paskelbė suvažiavimą baigtu ir pakvietė visus dar pasižmonėti prie stiklo vyno.

IŠEIVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ SUVAŽIAVIMAS

vyko 1987 rugsėjo 7-11 Kirchbergo vienuolyne, vadovaujant Pasaulio liuteronų sąjungos vokiečių komiteto įgaliotiniui kun.E.Ratz. Per pirmas pamaldas prisiminti paskutiniu laiku mirę Bažnyčios darbuotojai.

Suvažiavimą atidarė jo vadovas, pasveikindamas 40 dalyvių: 14 estų, 13 latvių, 7 lietuvius, 5 vengrus ir 1 vokiečių. Lietuvių grupę sudarė 3 kunigai ir 4 Bažnyčios darbuotojai. Kasdien buvo laikomos pamaldos, sakomi pamokslai, skaitomos paskaitos, studijuojama Biblija. Vieną popietę tarėsi atskirų Bažnyčių darbuotojai, du vakarus išeivių Bažnyčių atstovai pranešinėjo apie savo veiklą. Kun.Fr.Skėrys papasakojo apie Vasario 16 gimnaziją, o latvių ir vengrų gimnazijų evang.tikybos kapelionai painformavo apie savo mokyklas. Vieną popietį surengta išvyka autobusu į Tūbingeną. Sekantis suvažiavimas - 1988 rugsėjo 5-9 Elzas-Lotaringijoje, Liebfrauenberge.

R o m u v a

Romuvos liet.moterų klubų valdyba spalio 17 popietę Vasario 16 gimnazijoje greitosiomis sukviėtė susirinkimą su dr.Dalios Arnaul t iš Dūsseldorfo paskaita apie grožį ir sveikatą. Susirinkimą pradėjo pirmininkė Eugenija Lucienė, sakydama, jog šiandien New Yorkė vyksta Pasaulio liet.moterų klubų federacijos suvažiavimas, minintis šios organizacijos keturiasdešimtmetį. Jam pasiūstas sveikinimas. Sekretoriavo Vida Sabienė.

Prelegentė yra didelė kosmetikos ir jos plastinės chirurgijos specialistė. Kalbėjo apie natūralią veido priežiūrą, kosmetikos priemonių vartojimą ir apie plastines kosmetikos operacijas, kurios Vakaruose brangios, o Sov.Sajungoje pigios. Ten trūksta paprasčiausių kosmetikos priemonių, todėl tos rūšies dovanos labai vertinamos. Visi dalyviai buvo pakviesti į valgyklą pavakarių ir kavutės su pyragais.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ JAUNIMO ATSTOVAI VI PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESUI

posėdžiavo š.m. rugsėjo 18-20 Vasario 16 gimnazijoj. VI Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas prasidės Australijoj Sydnejaus mieste 1987 gruodžio 18 ir baigsis 1988 sausio 10 Melbourne. Šie jaunuoliai atstovaus Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungai VI PLJ kongrese: Tomas Bartusevičius, 21 m., ekonomijos studentas, V PLJK atstovas, lietuviškų renginių dalyvis, skautas.

Rimantas Gumuliauskas, 34., bedarbis prekybininkas, VLJS sekretorius, ryšininkas su Europos parlamentu ir PĀN-Europos unija, IGFM narys, Dūsseldorfo apylinkės lietuviškų renginių organizatorius, Baltijos taikos ir laisvės žygio ir Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus Romoje minėjimo dalyvis.

Kestutis Ivinskis, 27 m., ruošia disertaciją iš matematikos, IV ir V PLJK atstovas, VLB tarybos narys, būves VLJS pirmininkas, Europos liet.studijų savaičių dalyvis ir bendradarbis, Lietuvos 600 metų krikšto jubiliejaus minėjimo Romoje dalyvis.

Melanie Mikalauskaitė, 20 m., mokosi braižybos, Hamburgo liet.tautinių šokių grupės narė, Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus Romoje dalyvė.

Raimonda Šreifeldaitė, 31 m., vaikų pedagogė, buvusi VLJS sekretorė, Europos liet.studijų savaičių dalyvė ir bendradarbė.

Klaus Žulys, 18 m., Vasario 16 gimnazijos abiturientas, Gimnazijos tautinių šokių grupės, choro, ir liaudies dainų būrelio narys, dalyvavo demonstracijose Vienoje ir Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus minėjime Romoje. Gimnazijoje per 4 metus gerai išmoko liet.kalbą.

Visų Jaunimo kongresų pagrindinė dalis yra Studijų dienos, kurios VI PLJ kongrese vyks Sydnejuje (87.XII.26-31). Studijų dienose atskirų kraštų LJS atstovai sprendžia visus Jaunimo kongreso ir Jaunimo sąjungos reikalus ir nustato ateities jaunimo veiklą. Atstovų pasiruošimui Studijų dienoms VI PLJ kongreso ruošos komitetas išleido 113 psl. KONGRESO VADOVĄ, kurio pagrindinė paskirtis yra Studijų dienų programos pristatymas. Šių Studijų dienų pagrindinis dėmesys nukreiptas į mūsų tautos likimo problematiką ir jaunimo vaidmenį ateities veikloje. VI PLJK šūkis: Tautos likimas - mūsų atsakomybė. Ateinančio Jaunimo kongreso studijų dienų akademinė programa susideda iš 10 pagrindinių temų: KONGRESŲ NUTARIMAI IR JAUNIMO DARBAI, TAUTINIO APSISPRENDIMO MOTYVAI, LIETUVIŲ KALBOS SVARBA, LIETUVIŠKAI NEKALBANČIŲJIŲ VIETA, TAUTOS ATRAMA, REZISTENCIJA LIETUVOJE, LIETUVOS ATEITIES PERSPEKTYVOS, IŠEIVIJOS RYŠIAI SU LIETUVA, TAUTOS IŠLAIKYMO IŠEIVIJOJE STRATEGIJA, LIETUVA IR LIETUVIAI KITATAUČIŲ AKYSE.

Savo susirinkime VLJS atstovai susipažino su neseniai gautu KONGRESO VADOVU ir aptarė jų prisistatymą bei dalyvavimą VI PLJ kongreso studijų dienose. Jaunimo atstovai iš Vokietijos nusprendė prisistatyti Studijų dienose su paskaita ir 8 referatais skirtinguose simpoziumuose ir žada aktyviai dalyvauti bei prisidėti prie Studijų dienų prog-

ramos. Per sekantį susirinkimą bus išnagrinėtas visas KONGRESO VADOVAS, nustatyti VLJS atstovų siūlomi veiklos projektai ateities jaunimo veiklai ir galutinai nuspręstas VLJS atstovų prisistatymas bei dalyvavimas Studijų dienose.

VLJS Jaunimo kongreso atstovai

PRAŠO AUKŲ JAUNIMO ATSTOVŲ KELIONEI

VLJS valdyba ruošia bendrą Jaunimo kongreso atstovų ir dalyvių kelionę į VI PLJ kongresą Australijoje. Skridimas į Australiją ir atgal organizuojamas per Australijos oro liniją QUANTAS. Kaina 2.650 DM. Iš Frankfurto aerodromo lėktuvas išskris 1987 gruodžio 16 21.30 val. VLJS valdyba prašo tuos, kurie dar norėtų prie kelionės prisidėti, kuo greičiausia kreiptis į VLJS sekretorių Rimantą Gumuliauską, Pattscheider Str.20, 4000 Düseldorf-Wersten. Tel. 0211-765 678.

Kadangi visos kelionės ir dalyvavimo išlaidos VI PLJ kongrese vienam atstovui sudarys per 4.000 DM, Vokietijos LJ sąjunga prašo aukų savo Jaunimo kongreso atstovams paremti. VLJS valdyba gautas aukas paskirstys tarp atstovų, atsižvelgdama į kiekvieno finansinę padėtį. Aukas p r a š o m e s i ū s t i į sąskaitą banke:

VI. Weltkongress der litauischen Jugend, Konto-Nr.8988218 Volksbank Kreis Bergstrasse EG, BLZ 509 914 00, 6840 Lampertheim. Paauktos sumos nurašomos nuo mokesčių.

Visiems aukotojams iš anksto nuoširdžiai dėkoja VOKIETIJOS LJ SĄJUNGOS VALDYBA

M I R U S I E J I

S t a s y s DUBICKAS, VLB Romuvos apylinkės narys, mirė 1987 kovo 28 Kemptene. Laidojimo apeigas atliko tėv. Alf. Bernatonis. Buvo gimęs 1923.XI.8 Raudondvaryje. Mokėsi Jėzuitų gimnazijoje Kaune. Bolševikams okupavus Lietuvą, įsijungė į prieškomunistinę veiklą. Tarnavo vokiečių daliniuose. Fronte buvo sužeistas. Paliko našlę Moniką ir 4 vaikus.

N a t a l i j a MACIULEVIČIENĖ mirė 1987.IV.4 Memmingene. Palaidota to miesto Waldfriedhof kapinėse. Buvo gimusi 1914 Vilniuje. Paliko sūnų Jurgį, dukrą Danutę ir seserį Valę.

M a r i j a BIČKAUSKAITĖ mirė 1987.VIII.21 Munchene-Ludwigsfelde. Palaidota rugpj.26 Westfriedhof kapinėse Munchene. Laidojimo apeigas atliko kun.A.Bunga. Buvo gimusi 1932 rugpj.22 Virbaly. Gyveno užsidariusi, Barasų šeimos globojama, nes visą gyvenimą sirgo.

E l e n a MIKOLAITIENĖ (Mickoleit) mirė po kelių operacijų 1987.VIII.27 Mainzo universiteto klinikose. Liko našlys Herbertas ir 7 metų sūnelis.

A u k o s kun. dek. VACLOVO ŠARKOS a n t k a p i u i

Jonas Valaitis iš Hamburgo praneša, kad kun.dek.V.Šarkos antkapiui įrengti gautos šios aukos: iš Bremeno per P.Bružauską 310 DM, iš Bad Zwischenahno per V.Federavičių 175 DM, iš Lebenstedto per R.Gasiūną 605 DM, iš Lübecko per Pr.Kotkį 580 DM, iš Hamburgo per J.Valaitį 980 DM ir iš Maziliauskienės bei I.Banevičienės iš Pinnebergo po 50 DM; iš viso gauta aukų 2.750 DM. Graikiško marmuro antkapis ant kun.Šarkos kapo buvo uždėtas jo vardadieny.

MICKAI SAKO - IKI PASIMATYMO AMERIKOJE

Jie rašo: - Po trejų su puse metų teko vėl palikti Europą. Kadangi negalėjome ar nespėjome su visais naujais draugais bei pažįstamais atsisveikinti, tai nors dabar per LB INFORMACIJAS norime padėkoti ir atsisveikinti su visais. Buvo labai smagu praleisti tuos kelis metus tarp Jūsų. Kviečiame Amerikoje - Vašingtono priemiestyje - mus aplankyti. Mūsų adresas: Tadas ir Meilė Mickus, 5938 Veranda Drive, Springfield, VA.22152. Tel.703-569-5370.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Wladimir de Castro iš Mainzo 100 DM, XY iš Bonnos, dr.H.ir Nina Dolles iš Lauingeno, Vaclovas Dubauskas iš Rheinhauseno, Tadas ir M.Mickai iš Vašingtono ir Antanas Rimša iš Hohenfelso po 50 DM, dr.Vytautas Gruzdis iš Euclido, OH 20 US dol., Pov. Baužys iš Horbo 26 DM, Elma Preuss iš Lebenstedto 25 DM ir Alfr.Miniotas iš Rosenthalio 20 DM. A č i ū .

G A U T A S P A M I N Ė T I paskutinis Antano Maceinos veikalas ORA ET LABORA Bažnyčios ir kultūros klausimu. 215 psl. Kaina - 12 DM. Gaunamas pas A.Griniene 8000 München 50, Diamant Str.7, tel.089-1504471 ir Vokietijos LB valdyboje.

=====

Vokietijos LB valdyba D-6840 Lampertheim 4, Romuva. Tel. 06256-322
Sąskaita banke: Konto-Nr.5817978 Deutsche Bank Weinheim. BLZ 670 700 10